

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Brassó, Sz. Baross utca 16
Telefon: 228 és 1047

ERŐS ÉS KISSZÓRÁS

2. 11. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre	1050
Félévre	550
Negyedévre	290
Egy hónapra	110

Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejeldrágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ek 40. —
Egy év — ek 400. —

1933 december 28 Kedd

287 szám

5687 Tévét 23

Egy hét a numerusz klauzusz ellen

Párisban néhány héttel ezelőtt világhongresszusra ültek össze a zsidó ifjúsági szervezetek. A világ valamennyi országából népes ifjú zsidó delegációk sereglettek Párisba, hogy megvitassák a zsidó ifjúság általános helyzetét és orvoslást keressenek azokra a bajokra, amelyek az ifjú zsidó generációt végző pusztulással fenyegetik.

Nehéz és komoly gondok jegyében zajlottak le a tanácskozások, súlyosabbnál súlyosabb problémák kerültek a tárgyaló asztalra és a viták hevesen sokszor erősen megosztották a véleményeket. Csak mikor a XX. század „moderiz” sárga foltja, a numerusz klauzusz került napirendre, akkor kiválóan bontatlan egységbe a világ zsidó ifjúságának küldött testülete és egyetlen kiáltás hangzott végig a termen: harc a numerusz klauzusz ellen.

A párisi zsidó ifjúsági kongresszus kiadta a jelszót, fel kell venni a harcot ezzel a megáldáló szégyenfolttal és az akció technikai keresztülvitelére elhatározta, hogy január hónapjának harmadik hét állítja a numerusz klauzusz elleni harc szolgálatába. Es a zsidó ifjúsági világszervezet központi lapjának legújabb száma már jelenti is, hogy a szervezet vezetősége már meg is kezdte ennek a védekező felvilágosító haronnak szervezését, amely a kongresszus határozata értelmében január 15-iktől január 22-ig fog lezajlani.

Január 15-iktől január 22-ig hét napon keresztül szerve a világon tiltakozó manifesztációkat szerveznek a zsidó testületek és az akcióban résztvevő liberális és humanista keresztény testületek és hét napon keresztül szövegalkotás majd ébredésre a kulturvilágnak elaludt lelkiismeretét, amely időtlen-ídők óta már behunyott szemmel és siket fülekkel megel a középkorból idementett kulturális karantén törvénykönyvekben való intézményesítése mellett.

Es jó ez hát nekünk is emlékeztetőnek. Nem a numerusz klauzusz felejtettük el, csak a tiltakozó hangunk felejtettük el a szégyenbélyeg ellen éveken keresztül vívott hadjáratban. Es ez a hét most újra a számvetítés ideje lesz. Lehet-e az, hogy apró per centekbe szorítsák számát azoknak a zsidó fiúknak, akiket a főiskolákra engednek és lehet-e elkobozni egy néptől a argumentumokra való hivatkozással választott jogát, hogy tanuljon? Es éppen ettől a néptől, amely a civilizált kultura fundamentumát a Könyvek könyvét, a Bibliát ajándékozta az emberiségnek.

Szóban és írásban, folyóiratokban és népgyűléseken fog folyni a harc hét napon keresztül a felvilágosítás fegyverével. Lesz-e valami foghatósága ennek a harcnak? Nehéz küzdelem lesz, hiszen egyszerre két numerusz klauzussal kell megküzdeni? Mert Európának abban az országában, ahol numerusz klauzuszról egyáltalában szó is lehet, kétféle kurzusa van ennek a kulturbotrány-nak. Az egyik nyitl siskos, paragrafu okba szedett könyörtelen törvény, amely szemtől szembe taszítja vissza az egyetemre törekvő zsidó fiatalokat. Es ez — bármennyire is paradoxonszerűleg hangzik — az enyhébb fajtája a numerusz klauzuszoknak. A súlyosabbik, a sokkal súlyosabbik nem a törvénykönyvből, hanem a levegőbe, az úgynevezett „atmoszférá”-ba van iktatva. Nem paragrafu-ok, hanem a bunkósbot szabályozza, amely sokkal könyörtelésebbül és sokkal szégyenleesebben állt az egyetemek kapujában, mint a törvény, amely legalább a „percentnek” salvusz konduktuazé ad. De a bunkósbot nem ismer percentet csak zsidót, akiknek válogatás nélkül végig ver a hátán.

Es a bunkolt numerusz klauzusz most divatját járja néhol és jól lábra kaptott, jobban megérintette az eszemet a zsidó diákoktól, mint törvényes keretstvére, a modifikált numerusz klauzusz. Es a hét nap harca elsősorban ezzel az atmoszférával kell meggyűrőzközn. Mert nem elég a numerusz klauzusz a törvénykönyvből kitörölni. Nem elég, mert a harcosszervezetei szervezetek nemcsak a törvénykönyvekbe, de a szisztematikus alkalmazással a lelkekbe is elültették ezt a szellemet.

Forradalom tört ki Nicaraguában

Washington, december 27. Nicaraguában forradalom tört ki. Tegnap hajnalban az észak-amerikai tengerészek és a forradalmárok között súlyos összecsapás történt. Az északamerikai hajók Nicaraguában csapatokat akartak partraszállítani, a forradalmárok azonban gépfegyverekkel fogadták őket, mire ezek ágyúval kezdtek a tőmegré. Az összecsapásnak számos áldozata van. Az északamerikai csapatok ezután partraszállítottak. A Nicaraguában partraszállt észak-amerikai tengerészcsapatok megkezdtek a nicaraguai forradalmi csapatok leszerelését. Megállapították, hogy a forradalmi kormányt és annak vezetőjét, Cabasát Mexikó támogatja. Az észak-amerikai csapatok megszállították Kabekas városát, amelyet semleges területnek nyilvánítottak.

Anglia hivatalosan lemondott arról, hogy protektorátust gyakoroljon Kína felett

Az angol külügyi hivatal memoranduma. A hatalmak Japán kivételével kedvezően fogadták Anglia javaslatát

(London, december 27. Az Uj Kelet tudosi társulat.) A győzelmesen előrehaladó kantoni kínai bolsevista csapatok, amelyeknek lassú és egyensúlyos Anglia-ellenes és az orosz szovjet politika szolgálatában áll, arra kényszerítette az angol kormányt, hogy teljesen deferáljon a megmozduló kínai tömegek előtt és nemcsak elvben, hanem ténylegesen is elismerje Kína függetlenségét.

A dominiumok federációjának elismerése óta az a legszembetűnőbb eseménye a világpolitikának, melynek jelentősége a Keleten szinte felmérhetetlen.

A nagy küzdelem, mely Anglia és Oroszország között a keleti hatalom birtoklásáért folyik, e pillanatban Anglia vereségével végződött

Az újabb bizonyosság amellett, hogy Anglia világhatalma egyre inkább lehangollik.

Kína szabadságharcja most már feltartóztatlan lépésekkel megy előre utján és magával ragadta az egyébként angol befolyás alatt álló pekingsi kormányt is. Ország, szinte a népvándorlás korához hasonló nagy átalakulás drámája paráz le a távoli keleten, mely hatását rövidesen Európában is éreztetni fogja.

A kantoni bolsevista nacionalista seregek ma már a kínai tartományok fele a kezében van s már egészen közelről fenyegetik Sanghait is.

Az angol kormány deferálása arra vall, hogy Anglia belája: a rejtett kínai tömegekkel nem tudja felvenni a harcot a csakis radikális politikai változtatások révén tudja megtenni.

Az indiai nemzeti kongresszus is Angliaellenes magatartást tanúsít

London, december 27. A kínához hasonló, bár méretében nem olyan nagy jelentőségű az indiai nemzeti kongresszus összejelése, melyen 2500 kiküldött és nyolcezer nézőjelenlétében nyitottak meg. A kongresszuson már eddig is nyitottak meg. A kongresszuson már eddig is a home rule párt dominálja a helyzetet, mely a nemzeti függetlenség kivívását írta zászlajára, mint annak idején az ír home rule párt.

lapították, hogy a forradalmi kormányt és annak vezetőjét, Cabasát Mexikó támogatja. Az észak-amerikai csapatok megszállították Kabekas városát, amelyet semleges területnek nyilvánítottak. Montevideo, december 27. A legújabb jelentések szerint kilenc tartomány közül hat a felkelők kezében van. A kormánycsapatok csak a három déli tartományban uralkják a helyzetet. A felkelők vezére Bartheles ezredes, a kormánycsapatok főhadiszállása felé tart. Döntő ütközet holnap reggelre várható.

Anglia hivatalosan lemondott arról, hogy protektorátust gyakoroljon Kína felett

Az angol külügyi hivatal memoranduma. A hatalmak Japán kivételével kedvezően fogadták Anglia javaslatát

(London, december 27. Az Uj Kelet tudosi társulat.) A győzelmesen előrehaladó kantoni kínai bolsevista csapatok, amelyeknek lassú és egyensúlyos Anglia-ellenes és az orosz szovjet politika szolgálatában áll, arra kényszerítette az angol kormányt, hogy teljesen deferáljon a megmozduló kínai tömegek előtt és nemcsak elvben, hanem ténylegesen is elismerje Kína függetlenségét.

Anglia hivatalosan lemondott arról, hogy protektorátust gyakoroljon Kína felett

Az angol külügyi hivatal memoranduma. A hatalmak Japán kivételével kedvezően fogadták Anglia javaslatát

(London, december 27. Az Uj Kelet tudosi társulat.) A győzelmesen előrehaladó kantoni kínai bolsevista csapatok, amelyeknek lassú és egyensúlyos Anglia-ellenes és az orosz szovjet politika szolgálatában áll, arra kényszerítette az angol kormányt, hogy teljesen deferáljon a megmozduló kínai tömegek előtt és nemcsak elvben, hanem ténylegesen is elismerje Kína függetlenségét.

A dominiumok federációjának elismerése óta az a legszembetűnőbb eseménye a világpolitikának, melynek jelentősége a Keleten szinte felmérhetetlen.

A nagy küzdelem, mely Anglia és Oroszország között a keleti hatalom birtoklásáért folyik, e pillanatban Anglia vereségével végződött

Az újabb bizonyosság amellett, hogy Anglia világhatalma egyre inkább lehangollik.

Kína szabadságharcja most már feltartóztatlan lépésekkel megy előre utján és magával ragadta az egyébként angol befolyás alatt álló pekingsi kormányt is. Ország, szinte a népvándorlás korához hasonló nagy átalakulás drámája paráz le a távoli keleten, mely hatását rövidesen Európában is éreztetni fogja.

A kantoni bolsevista nacionalista seregek ma már a kínai tartományok fele a kezében van s már egészen közelről fenyegetik Sanghait is.

Az angol kormány deferálása arra vall, hogy Anglia belája: a rejtett kínai tömegekkel nem tudja felvenni a harcot a csakis radikális politikai változtatások révén tudja megtenni.

Az indiai nemzeti kongresszus is Angliaellenes magatartást tanúsít

London, december 27. A kínához hasonló, bár méretében nem olyan nagy jelentőségű az indiai nemzeti kongresszus összejelése, melyen 2500 kiküldött és nyolcezer nézőjelenlétében nyitottak meg. A kongresszuson már eddig is nyitottak meg. A kongresszuson már eddig is a home rule párt dominálja a helyzetet, mely a nemzeti függetlenség kivívását írta zászlajára, mint annak idején az ír home rule párt.

EZT A SZELVÉNYT A EAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KERESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTEKBEŒ, A VÁSÁROLT ÖSSZEGET TIZ SZÁZALEKÁIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANÁNT FOGADJÁK EL

Ez a szelvény érvényes Jan. 24-ig.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Irodalmi mozaik

ÚJ FRANCIA KÖNYVEK. Colette, aki eddig férjével, Willyvel együtt írta a könyveket, most „Chéri veje” címen egy gazdag, intelligens, de boldogtalan nőről ír szenzációs könyvet. — Claude Farrère „Utolsó Isten” címen ír szép regényt. Az utolsó Isten a földön: a Szerelme. — Paul Reboux az afrikai félévéről ír exotikus regényt. — Paul Fort, a költőkirály, ritmikus prózában énekelte meg a francia történet legzesebb éveit „Le Camp de drap dor” címen. — Victor Marguerite freudista alapon Rousseau szerelmi életéről ír regényt.

AMERIKAI IRODALMI HIREK. Veichten sokoldalú tehetséges regényíró az amerikai négerokról ír „Nigger Heaven” címen mély tanulmányra valló regényt. — Rex Beach, egy középuton álló, a jobb szórakoztató és érdekfeszítő kalandirodalom regényírója eddig könyveiből három és félmillió példányt adott ki. A könyvek lebecsülő fordulataikkal érik el a hihetetlen hatást. — Sherwood Anderson, a legeredetibb amerikai író „Notebook” címen ír új könyvet, amely tele van apró történetekkel, jegyzetekkel, megírandó könyvek vázlatával. Az egész könyv egy tarka kaleidoszkóp és érdekes rajzok vannak benne a költő barátairól és városokról. — A „Liberty” c. amerikai folyóirat Fanny Hurst-nek, az ismert regényírónek „Mannequin” c. új regényét ötvenezer dollárral jutalmazta. A könyvek irodalmi értéke nulla, csupán szórakoztató jellege van.

KNUT HAMSUN OSLÓBA KÖLTÖZÖTT A nagy mesemondó, a halk vándor, aki évek óta emberektől távol élt délnorvégiai magányában, Oslóba költözött és a bygdoni szigeten egy nagy házat bérelt. Senkit sem fogad, mert beszélni sem szeret. A „Pán” költője stílusát és csak a maga lelke örök muzsikáját hallja. Újra dolgozik.

RIVAROL REGÉNYES ÉLETRAJZA a szenzációja a párisi könyvtárnak. Rivarol a 18. század legérdekesebb profilja a valóságos iszapaládjá, hogyan aprózódik újságíróvá egy nagy alkotásra hivatott tehetség, akit minden munkában megakaszt a lustaság. Rivarol grófnak adta ki magát és az ezen önkéntes önmegtagadást támadók ellen gyilkos nadrigálókkal, epigrammákkal védekezett. El akarta készíteni a francia nyelv nagy szótárát. Dante Infernjának francia alexandrinusokban fordítását, de egyetlen kéz, befejezett munkája egy filológiai értekezés volt, amelyért a berlini Akadémia tagjává választotta. Pozitív hírlapírói munkát végzett. Rettegést, könyvkritikus volt, a nagy forradalom idején ellenforradalmi népszerűt szerkesztett és menekülnie kellett. Honvágya élte meg negyvenhétéves korában, Oroszországban, ahol a szép és gazdag Dolgorucki hercegnő barátjaként halt meg.

A 13 VILÁGRÉSZ KÖNYVE. Mi úgy tudjuk, hogy öt világrész van, gyermekeink már ismerik az Antarktisz rejtélyét és hatról fognak tanulni, most azonban egy élesszemű német geográfus, Ewald Banse ezt is megcáfolja és a földgolyót természetes tájakra tagolja. Banse tizenhárom ily természetes tájat különböztet meg, amelyek: Európa, Oroszország, Belsőázsia, Keletázsia, India, Kiszázia, Négerafrika, Ausztrália, Océánia, Germánamerika, Románamerika, Arktisz és Antarktisz.

GALSWORTHY VERSESKÖNYVE. John Galsworthy, a világhírű angol regény- és drámaíró verseskönyvvel lepi meg az irodalmi világot és verseit „Új és régi dalok” címen adja ki.

KÖLTŐK GYŰJTEMÉNYE. Paul Verlaine fia, György, akihez a világhírű költő család verseket írt, néhány héttel ezelőtt, mint a párisi földalatti vasút ellenőre meg halt. Verlaine csak a börtönben látta fiát. — Mau-pissant két gyermekére: egy fiúra és egy lányra most bukkan rá egy francia újságíró. Tervnytelen gyermekek voltak, de nagy szeretettel beszéltek apukáról. Mindketten hivatalnokok s együtt éltek. — Wilde Oscar-nak két fia volt. Az idősebbik hősi halált halt, a másik elismert természettudós Angliának.

CHESTERTON ÚJ ESSZAI. Az „Orthodoxy” írója, az angol katolikus essayista, újabb tanulmánykötetet jelentetett meg „The Outline of Sanity” címen.

DICKENS IFJÁKORU DRÁMÁJA. Most feledezték fel a nagy angol regényírónak egy 16 éves korában írott darabját, amely átlátszó történet és egy velencei fogadóban játszódik le. A címe: The Stratagem of Rosangst. A kész-

PHILIPS RADIO

iratot a londoni Dickens Múzeum szerezte meg. — Dickens ismeretlen leveleinek egy gyűjteménye a londoni Exler kiadóháznál karácsonyra megjelent.

RILKE — FRANCIAUL IS IR. Rilke, valaha Rodin titkára, Prágából Párisba költözött és mivel a francia nyelvnek épp olyan mestere, mint a németnek, most „Vergara” címen jelentette meg francia versei könyvét az előkelő „Nouvelle Revue Française” kiadásában.

Ultimátumot küldött a porosz kultuszminiszter a völkisch diákokhoz

Felozlatás előtt a német reakciós főiskolai szervezetek

(Berlin, december 27. Az Új Kelet tudósítójától) Dr. Becker porosz kultuszminiszter az elmúlt napokban átiratot intézett az egyetemi hallgatók különböző testületeihez, amelyben felszólítja ezeket, hogy a jövőben, amikor külföldi diákok felvételéről, vagy külföldi diáktestületekkel való együttműködéséről lesz szó, tekintsenek el a völkisch szempontokról. Ebben az esetben főleg német egyetemeken tanuló osztrák diákokról van szó, akiket a német diáktestületek többször faji, vagy vallási, vagy világnézeti különbségek miatt nem vesznek föl olyan diáktestületekbe, amelyekhez hozzátartozni minden diák számára előmeneteli okokból is fontos.

Ugyanígy nem hajlandók a német diák szervezetek osztrák főiskolai testületekkel együttműködni.

A német diákság feleletlél a miniszter átiratára manifesztumot bocsátott ki, amelyben élesen állást foglal a porosz kultuszminiszter ellen és kijelenti, hogy a német diákság nem tér el azoktól az elvaktól, amelyeket helyesnek talált és nem fog engedni semmiféle hatalmi nyomásnak.

A porosz kultuszminiszter erre a manifesztumra ultimátummal felelt. Ha március elsejéig — mondja a miniszter — a német diákság nem teljesíti a követeléseket, akkor kénytelen lesz megfosztani a diák szervezeteket az önönéljárattól.

Egy zsidó katona levele és a miniszterelnök válasza

(Cluj-Kolozsvár, december 24. Az Új Kelet tudósítójától) Az egyik bukaresti távirat ki vonatosan közli a Bukaresten ma megjelent „Indreptarea” nyomán egy zsidó katonának a miniszterelnökhez intézett levelét és a kormány elnökének hozzáfűzött megjegyzését. Tekintettel arra, hogy sem a szóbanforgó levélnek, sem a miniszterelnök megjegyzésének teljes szövege nem áll még ma rendelkezésünkre, tartózkodnunk kell minden kommentártól.

Bukarest, december 27. (Radex.) Az „Indreptarea” mai számában cikket közöl ezzel a címmel: Honnan jön a provokáció? A lap szerint a miniszterelnök levelet kapott ezzel az alírással: „Un ostar jidan”. (Egy zsidó katona.) A levél írója a következőket mondja: „Katona vagyok az ön hadseregében majdnem két éve. Fivéreim, szüleim, öveim mind román katonák voltak. Ezért kérdésem Ön, mi örömöt lelheti valaki abban, ha látja mi történik, milyen igazságtalanságok mennek végbe a „jidanok”-bal és milyen nemtörődomséggel nézik mindazokat és semmiféle intézkedést nem tesznek.” A levél utal ezután a temesvári ítéletre, ahol a támadókra szemben védekező zsidók közül 12-öt eldőltek két román diák bántalmazásért.

megjegyzést fűzte: Tény, hogy nagyon szerencsétlen lennék, ha más országban kellene élnem, mint őseim hazájában. De éppen ez a szerencsétlenség késztetne arra, hogy mindenáron alkalmazkodjam az országhoz, lojalisan szorosítsam magam a hazával, ahol vendégszeretetet találtam és szerettem meg magam azok által, akikkel együtt élek, reményemet helyezve mind azoknak humánus érzelmeibe, akikkel nekem, vagy elődeimnek együtt élnem adatott. Mindenesetre nem irnák ilyen leveleket, amelyek kedvezőtlen világlátásba helyezik azok íróját.

Előjegyzési naptárak

cégnomással, megrendelhetők a

Bernát

papirosáruháiban — Cluj

Legértékesebb karácsonyi és újévi ajándék

Melodion beszélőgép

zongora vagy pianino, amelyek a legfinomabb kivitelben és olcsó árak mellett beszerezhetőek

TRISKA I.

cégnél, Cluj, Str. Saguna 14. Telefon: 4-19.

Hecht-kalapüzem nyári, őszi, téli, formál nőies férfi kalapokat Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Fiókja: Dás Str. N. Jorga 1.

a ma
Dr. Mart

(Cluj-Kolozsvár, tudósítójától) Dr. ...
szaki szinpedi rod
hány nap óta Ko
Marton Sándort a
mert hiszen munde
repülője. Műdjárt
még a „Személyek
sort: „Copyright
leikus tömeg bizony
nem is tudja, hogy
A legjobb lesz teh
be az újságíró, ho
legelő sora, ez a
ebben a pillanthe
Dr. Marton S
re: d: ivt) magas,
B: just bord Vej
eredetien berendez
társunka, aki szo
elő és jegyzi a kö

— Én eredeti
ügyvéd koromban
foglalkoztam. Az
kül ténék tizenöt
feleltem, hogy
sok tehetséges dr
egy 1906 körül
mak voltak diva
a svédok, a zené
szóban ezek a
laughbuli kezdte
el, akik egyidőbe
majd a haboru
jelentőségüket. A
egyresze meghalt
egy másik része
gülek. A nemze
kai maradt. Ekk
hogy a magyar
ir k, akik a tob
Ferenc (Ó dóz)
Dregely Garor (C
kik-rül: L nyve
„C r ó” Bódy
meit, később a
sik rrel.

Ami nem
— A második
meg, akiknek dar
országban csak t
ma aró után me
Ez-küeti a
lép be a s: obáz
— Vajda d
egy bírólo bizot
is taja voltam.
Email j: vaslatár
vissza a dar: bo
hábaun nem tór
fia „olyan visz
érkező nagyvén
— A szinped
ton — rendai
A Dalibáb peic
mert a nagy
egyszeren fiatal
nem jött ki. (C
est a d: r: bot
pédai arányo
reketl szemben
gyot b része
ott most már
E n én egy
— O szore
magyar pre: me
magyar darab
bot vettek me
el a termést.”
— Mit
magyar darab
— Néme c
tis száral: kot
hat száral: kot
ezer dollárig
felül 10 száze

Beszélgetés a magyar dráma világ-managerjével

Dr. Marton Sándor nyilatkozik a magyar színpadi termékek világ-sikereiről és az európai színhazi viszonyokról

(Uj-Kelet, december 27. Az Uj Kelet tudósírója.) Dr. Marton Sándor, a magyarországi színpadi irodalom atyái managerje, néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik. Dr. Marton Sándort a közönség széles rétege ismeri, mert hiszen minden darabnak ő a legelső szereplője. Mindjárt a címlapot követő oldalon, még a "Személyek" előtt, ott olvashatjuk ezt a sort: "Copyright by dr. Marton Sándor" A laikus tömeg bizonyára nem ért angolul és így nem is tudja, hogy ez a néhány szó mit jelent. A legjobb lesz tehát, ha egyszerűen azt jelenti be az újságíró, hogy minden színdarabnak ez a legelső sora, ez a Copyright ur tartóskodik ebben a pillanatban közöttünk.

Dr. Marton Sándor körülbelül ötvenéves, redivivál magas, csinoson, ez-műveges ur. Bajszát bord Vejenék, tőrő Hatvany Lajosnak eredetien berendezett szalonjában fogadja munkatársunkat, aki azonnal p-piros és oruzát vesz elő és jegyzi a következőket:

A dráma nemzetközi piaca

— Én eredetileg ügyvéd voltam. Már kezdő ügyvéd koromban speciálisan a szerzői joggal foglalkoztam. Azután a színpadi szerzők egyike sül ténék tizenöt évig voltam a főtükára. Korán felismertem, hogy Magyarországon aránytalanul sok a felesleges drámaíró van. Ebben az időben, ugy 1906 körül lehetett, nemzeti drámairodalmak voltak divatban. Eötvös az oroszok, azután a svédek, a zenében pedig a bécsiék. Később azonban ezek a nemzeti színdarabírók hirtelen kezdtek. Először a németek hullottak el, akik egyidejűleg ugyancsak en voltak, majd a haboru slatt a franciák vesztették el jelentőségüket. A legnagyobb francia darabírók egyreze meghalt, így *Voltaire, Corneille, Molière*, egy másik része pedig, *Bernard Shaw, Ibsen* stb. A nemzetközi színpadi piac "árú" nélkül maradt. Ekkor érkezett el az ideje annak, hogy a magyar drámaírók fellépjenek. Az első írta, akik a többieknek is utat törttek, Molnár Ferenc (Ó dóz) *Leányok Menek* (Tajfun) és *Dregely Gábor* (A szerencse fia) voltak. Aztán következett *L. Noyel* és *Biró* együttes darabja, a "Cris" Bódy Sándornak csak a Tanítónője met, később a Lyon Leaja, de nem a r-melt sikerrel.

Ami nem törtéshetik meg egy urházban

— A masodia gerantura *Vajda Ernő* kezdte meg, akinek darabját, a *Dobocot*, Magyarországon csak tizenhárom évvel az amerikai bemutatás után merték előadni. Nem volt sikere. Ez-kuét a szavházi Hatvany Lajos báró lép be a szobába.

— *Vajda* darabját — mondja Hatvany — egy bírálo bizottság bírálta felül, amelynek én is tagja voltam. A bizottság többsége, Ábrányi Emil javaslatára, azt az indokollással utasított vissza a darabot, hogy egy vidéki magyar urházban nem történhet az meg, hogy a család fia "olyan viszonyb" kerüljön a vendégség-érkező nagyúrnőjével.

— A színpadi siker — folytatja dr. Marton — rendkívül sok tényezőből komponálódik. A Dalibab példánul azért bukott meg P-s mert a nagynéni szerepét *Dress Lu*, egészen fiatal nő játszotta. Az elletétet nem jött ki. (Kolozs á on *Póór Lili* és *Hoy* ezt a darabot nagy sikerre vitték) Amerikában például arányokat állítanak fel a színpadi sikerrel szemben. A magyar daraboknak egy-egyöttrésze sikert aratott, tehát a magyar írót most már jó márká.

En-án egy ilyen adatot közöl: — O szoroságban az elmúlt héten kilenc magyar premier volt. A múlt évben hat magyar darabot adtak elő. Molnár őt darabot vettek meg előre. Nala már "lában adja el a termést."

— Mit fizetnek az egyes országok a magyar darabok után?

— Néme országban egy-egy előadás után tíz százalékot a bruttó bevételből. Bukarest hat százalékot. Amerikában lépésdeteren: tízezer dollárig 3-4 10 15.000-ig 7, 15.000-felül 10 százalékot. O szország az első előadás

után 15, a öbbit előadások után 10 százalékot. Budapest-n magyar szerzők után 10 százalékot. A földi darabokért 7 százalékot. A fordító 1-3 százalékot kap.

"Kilencven százalék"...

— Most már ott tartunk, hogy nem mi keressük a külföldi színházakat, hanem ezek a magyar darabokat. Legutóbb *H. vannahól*, *Buenos Ayresből* és *Japanból* érkeztek rendelések. Palesztinába is küldünk darabokat. Most mutatnak be az *Elber* trégédiáját nagy sikerrel.

— *Shalom* Aschtól játszottak valamit Magyarországon?

— *A Bosszu* istenét. A magyarországi zsidó közönség, srjacs, nem igen érdekli őt saját fajtájának irodalma iránt. Est meg kell állapitanom.

— A külföldre exportált magyar drámaírók hány százaléka zsidó?

— *Kilencven.*

Ezer dollár és háromszáz lej

— Kinek a darabjait játsák legtöbb színpadon.

— *Katségtelenül a Molnár Ferencét*. A *Játék* a kastélyban b-ol-sam s-eriat, az 1927-ik évben ötven-rszert fogták a világ különböző színpadain játszani. Egy newyorki színház egész éven át csak ez az egy darabot fogja játszani. *Négy* százszor. Molnár hetenként egy-ezer dollárt fog nap i innen.

— É egy kolozsvári előadásból mennyit jut neki?

— *Háromszáz lej.*

— Melyik darab jelentette a legnagyobb világsiker?

— *A Tajfun* és a *Szerencse fia*. *Dregely Gábor* tizenöt év óta ebből a darabból el Berlinben.

— Kik fordítják a magyar darabokat?

— *Francisra Adorján Sándor* és *Pierre Weber*, meg mások, angolra *Bálint Mihály* és *Johand Arthur*, németre sokan.

— Hogyan lehet ellenőrizni azt, hogy a színházak mitör adják elő az ügyösök darabjait?

— A műsórát köteles beki deni nekünk, ezáltal van egy kontrollunk is minden országban. Egyéb-éat ha rosszhiszmenen járna el, nem eadók bejött alá ha y-znénk és nem kapna egyetlen darabot se többé. Néhány néme ország szingazgató 400 000 máka kártérítést fizetett legutóbb, mert nem számolt el minden előadást.

— A Balkánon játszanak magyar darabokat?

— A múlt héten állapodtam meg a legnagyobb görög színházzal, az athéni *Theatre* *Coopu* i-val. Belgrádban állandóan mennek darabniak, csak nem nagyon fizetnek érük. Ezután elmondotta dr. Marton, hogy budapesti irodájában tíz ember dolgozik. Főkéj és getarái vannak *Boston*, *Berlinben*, *Amsterdamban*, *Varzóban*, *Zágrádban*, *Párlában* és *Newyorkban*.

Film és zene-börze

A Filmírásra terelődik a szó:

— Egy filmszoenáriumért 5-15 000 dollárt fizetnek. Ugy kell megírni, mint egy novellát. Fizitnek gépelt oldal k-ll, hogy legyen. *Vajda Ernő*nek van egy szerződése egy hollywoodi gyárral, amelytől kilencvenezer dollárt kap évente. Ezért hat szon-riumot tar ozik írni. *Szró Lajos*ra legutóbb rábízták egy *Wells* regény filmiesését és ő maga írta haza, hogy annyi pénzt kapott érte, hogy egész életére el van látva. Az egyik legnagyobb amerikai filmgárak, a *Paramount*nak, magyarországi ember, *Zukor Adolf* igazgatója. Mint rendezők *Korda* Kertész dolgoznak odakünn. Ezek ráirányítják a figyelmet a magyar regényírókra, így *Asó* orban *Jókaira* s-inek műveiből a filmek egész sora van készülöben. Jelenleg *Biró*, *Leu* *y-l Faz-kes* és *Vajda* dolgoznak a filmek Amerikában.

— És a zene?

— *Bartók*, *Kodály*, *Kálmán*, *Szirmay*, *Le*

hár. *Poldini* — világmarkák.

Végül, az egész színpadi piac és a magyarországi termékek kelendőségének jellemzésére ennyit mold befejeztül:

— A napokban a következő táviratot kaptam az egyik legnagyobb amerikai színházi ügynököktől: "Uj európai id-ákat kerünk." *Ben Ami*.

A brassói Pat és Patachon

(Uj-Kelet, december 27. Az Uj Kelet tudósírója.) A törénet azzal vette kezdetét, hogy hatalmas plakátok hirdették a járőrelőknek:

Pat és Patachon személyesen fognak fellépni, soha nem látott világ-zenzáció, a nagy művészek Bukarestből érkeznek meg külön vasúti szalonkocsiban és az állomási fogadtatáshoz mindentit tisztelet-elmeghívva rendezéség.

A közönség körében az izgalom a tetőpontjára érte el. A bankfiúk és hintáslegények, usz-terinasok és nagykereskedők, varró lányok és hágyermekes családnyak mindannyian lázas vágyakozással tekintettek a két világhírű komikus személyes fellépére elő.

Aki látta valaha Pat és Patachont, az elvállashatálan, mindig nagylakú komikus két kekegőt, aki megtigyele valaha a Patachon gyermetes mosolyát, tekintetéből kivilágó naiv becsületességét és gyermeki csodálkozását a való világ dolgaival szemben, aki a mozi sötétjében hársányan nevetett már a bór-borgas Pat ügyetlen mozdulatain és atyáskodó jöndulatán, mellyel a bajján mindig gyngébb v-ársát tolja elől, — ezek az emberek, a neves moz színészek névtelen banulci érthető érdeklődéssel várták a "bushól és vércő" való Pat & Patachont a színpadi deszkán.

Voltak ugyan józan kétkedők már a kezdeten, akik fejcsóválva fogadták a hírt és a nagyhangu reklámok mögött imitátorok érk-zését jövendölték.

Igaz, hogy az ünnpályes fogadtatásra nem volt ki az állomásra a városnak apraja, sem nagyja, de az esti előadáson tífremelenek százi várták a megnyitókörést. A nagy énekes részben, melyet egy tukaresti társulat adott elő tötbé de inkább a véstbő sikerült előadásban, megjelentek a Pat és Patachon ismerő figurái s *Természetes*, hogy h-misítványok voltak. *H-mis* Pat és *h-mis* Patachon. Voltak azonban olyanok is, akik az igazán-n-k hittek őket, ezeket azonban az országos s atisztika szaltabára rovatába szokák szint-cöknént beorozni. *L-pergettek* után a változatoság kedvéért vagy százötven méter filmet is, melyben (ugyon ügyes elgondolásból indulva ki), az amüvészek adák a főszerepet.

Zárójel között meséljük el azt a mulatságos epizódot, midőn szünet után a második réss kezdése előtt a közönség sorából egyes bátor-talan hangok méltatlankodásnak adtak kifejezést, a zene mntegy adott jelre és válaszul, hár szent-óós vélelen műve volt ez, ráz-ndítást ez "On miért járt a szád" ismert shimmi d-klamára.

Az imitátorok fölényes kasszistikert arattak *Celjuk* amugy sem lehet egy városban hosszabb időzoi, így hát üzleti szempontok szerint nagyon ügyesen jártak el. *Igaz* és *Ipszilón*, ismeretlen szürke nevek volnának mind a ketten, ha nem süthéznének két világhíres név fényénél. És ugylátzik magukra tudták vonatkoztatni az u fel-n hangoztatott elvet: a jó üzlet alapja a reklám. Ők talán még aluristikának is érzik magukat és elgondoláukat talán az vezette, hogy kiábrándi ólag hatna az, ha a vászon igezi *P t* és *Patachonja* énekelne könnyü-sulyu kabaré nótákat.

A két amüvés-z napokban plakátokat osztogattott az utcákon, romantikus regnult antik patináját véltém felfedezni rajjuk, — ők szedtek a belép-jegyeket az előadás előtt az ajtó-nál (megmosdott állapotban legalább is én őket véltém marcona jgyzedőknek felf-d-zni) és ugya-ők öltöztek be később a világhíres nevekbe, a saját számlájukra rendezett előadáson.

Az a Pat és a Patachonnak igaza van. *Fil-* ismerték a hízékenység emberi gyengéjét, nekik csak egy n-pig tart a világ, amg meg-érzik az emberek figurájuk mögött a csiriz-szagot, mely a művészetnek pedig nem sajátja és boldogulni fognak mindaddig a földön, míg népbolonditással pénst lehet kicsalni az emberek zsebéből...

Karácsonyi tragédiák Kolozsváron

Halalos líkőrfésés. Szamosfalva népe meg akarta látni a halálautó soffőjét. A csittszerecl p imes tragédiája

(Cluj-Kolozsvár december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A keresztény népek szeretetünepéek hangulatát Kolozsváron néhány órádies tragédia fagyolta be a Halál komor színelvel. Három szerencsétlenség: miután három az ünnep előestéjén történt.

Egy égő asszony az utcán

Gherardm Vasile, RMS tisztviselő felesége péntek délelőtti líkőrfésést készített az ünnepre. Erős házi líkőrfésést, aminőket nem árulnak az üzletekben. A gyorsfűzöt szesz melegítette. A folyadék kezdett kifogyni és az asszony elkövetta a gondatlanságát, hogy az égő szeszhez egy edényből újabb szeszmenyisíget akart hozzáfűteni.

A következő pillanatban a láng kúszott a gyorsfűz alól és megégette az asszony egyik kezét. A hirtelen rémületben és az égés fájdalalmában elejtette kezéből a szesz kancsót. Az üveg eltört és egész tartalma lángrobbant. A lángnyelvek pillanatok alatt belekapaszkodtak az asszony ruhájába, aki megfolelten rémült sikoltással rohant ki szobájából, ki az udvarra.

Későbbessett segélykiáltásra senki nem jelentkezett a közelből. Az asszony, akinek ruháját teljesen elborították a lángok, élő, lobogó fáklyaként rohant ki az utcára. A közpudban Fekmen, krajovai szigarenosdetektív szellett segítségére. Letépte az égő ruhákat az asszonyról és az előléltő házik segítségével pokrócba burkolta. A segítség azonban már későn érkezett. A szerencsétlen asszony súlyos égési sebeket szenvedett, a hallatlan fájdalom következtében elvesztette eszméjét és mire beállították a klinikára: halott volt.

Egy asszony tragédiája a szamosfalvi országúton

Pop Aurél, a kolozsvári pénzügyigazgatóság szubadminisztrátora a megyébe indult péntek délután. Baciu Dominicon vezette az új kocsi, amely a megengedétnél nagyobb sebességgel száguldott a Szamosfalva felé vivő országúton. Körülbelül egy kilométer távolságra Kolozsvártól az országút egy hídra kanyarodik fel, amely az alatt szaladó vasútvonal fölött összeköti az országútot. A hid tulsó részén az út hirtelen lejt és kanyarodik a töltésen lefelé. Az autó teljes sebességgel szaladt fel a hídra. Midőn a tulsó oldalára ért, az út lejtője megkészszerete a sebességet. A soffőr rémületen pillantotta meg, hogy a kanyarodóban előtte egy szekér halad, a szekér mellett jobbról és balról a töltés lejtője. Hirtelen teljes erővel féezni próbált és elkanyarodott a szekér mellé. Az út széleén pedig, az ösvényen békésen baktatott hazatérő Demjan Sandor kolozsvári közrendőr felesége.

Kosarában a gyerekek számára vitt haza csillogó játékokat, csillagszórót és egyéb karácsonyi káprázatoságokat.

A soffőr már hiába próbálta a pompás Bulokgép kerekelt megfékenni. Az autó hatalmas lendületben megával kapta Demjan Sandornét és pillanatok alatt maga alá gyűrtte. Egy jászó, egyetlen hang nem hagyta el asszony ajkát. Az autó kerekét derékra kapták el az asszonyt. Bordái, összes belső szorval egy szempillantás alatt megroppantak. Az ezében kopogycsonttörést is szenvedett és azonnal kilehelte lelkét.

Razbanare !...

A halál-autó vizsátért az ügyészségre. Dr. Birescu királyi ügyész néhány perc múlva utban volt a szerencsétlenség helysine fels. A közvetlen közelben levő falu lakosága körében villámgyorsan elterjedt a Demjánné tragikus halálhíre. Az emberek futóléptében szeltek a helysínre. Számuk egyre szaporodott s midőn dr. Birescu az autótól megérkezett, valóságos tömeg állta körül a halottat. Zogott, morajlott a tömeg, fenyegető karok emelkedtek a levegőbe Demjan Sandorné általános szeretetnek örvendett Szamosfalván. A könnyelmű soffőrön megbosszulni akarta Szamosfalva a szerencsétlen asszony tragikus halálát. Az áldozat anyja, gyerekei körülállák a halottat és szívetépő hangon síánkoztak.

Egy másik paraszt hirtelen áró, kapát keltett elő.

Jos cu soferul! Le a soffőrrel!

Razbanare (Bosszu!) kiáltások hangzottak fel a bosszuért líhegő tömegből. A kritikus helyzetben dr. Birescu erélyes, léggadt közbelelépésére sikerült elfojtani a kitrobbanni készülő szenvedélyeket. A halottat a klinikára szállították be, a soffőrt Iapura vizsgálóbíró rendelkezésére letartóztaták és ákísírték az ügyészség fogházába.

És végül a szegény muzikus

A muzikus: Petrus G-za története sokkal egyszerűbb, de épen olyan megrendítő. E jött Csittszereclről Kolozsvárra, hogy résztvegyen nővére temetésén. Péntek éjjel 12 órakor az állomás felé indult Csittszerecl-néi szállásáról. Meteső hideg volt, a dermedt, nagy csendet csak néha zavarják meg holléltáló csoportok elhaló surjantásai. G-za féljárt felűrve haladt Petrus G-za a kisparkon keresztül. A fellege mozdta ugyan, hogy ilyen kutyának való időben ne utazzon, de másodnap már ott kellett a banda...

lenni a bandában, ahol ő a primás kúntető tisztségét töltötte be. Az Opera előtt mintha valami láthatatlan kéz sújtott volna rá. Testének egész baloldali része megbénult. Sédültlen hanyatlott a földre.

Perecek teltek el. Valamivel jobban lett és nagy viadal-bajjal felkapaszkodott egy közelben levő padra. Elterült rajta, nyugodtan, megbékéltén és várta a halált. Ugy negyedeget tájban arra ment egy rendőr. Askor váltották le a szolgálta ből és hazagyekesztett a családjához. Megláta Petrus és odalépett hozzá. Feléje hajolt.

— Mit csinál itt?

— Bosszul vagyok. Nem bírom mozgatni a tagjaimat — suogva alig hallható hangon.

— Hol lakik?

— A C szobalomb utcában.

— Hozzak egy kocsi?

— Kér-m...

A rendőr elszaladt kocsijért. Mire visszatért, Petrus G-za már hörgött. Agonizált. Összeűg-géstelen szavak hagyták el ajkait. Felesége mozdta... Holnap já szunk... Segi seg...

Mire a kocsira emelték, már alig létezett. Bevittek a II ker. rendőrkóspitányságra. Letartították a kemény fapadra, ahol néhány másodperc alatt kiszendedett.

Csittszereclán pedig primás nélkül maradt a banda... (k. r.)

Az európai politikusok karácsonyi békenyilatkozatai

Világbéke-ünneppasport akarnak bevezetni

(Cluj Kolozsvár, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai „New-York Herald” karácsonyi számában megzűlaltatta a vezető európai államférfikat a tére problémájáról.

Lord Robert Cecil nyilatkozata szerint a locarnoi egység és Németországok a Népszövetségbe való belépe a legnagyobb két eseménye a világbéke n k. A mai idők lejtatnálisabb problémája a leszerelés. E tekintetben a jövőre néve a kiáltások elég kedvezők.

B íand kijelentette, hogy politikájában egyetlen cél ismer: Európa szűk alapokra helyezni. Minden igyekszete odairányul, hogy a Népszövetség alapelvei realitásokká váljanak és hogy a népek közötti béke nem csak óhaj maradjon.

Szessmans német külügyminis ter véleménye így hangzik: Ha mindasok, akik Németországban és Franciaországban részt vesznek a kormányban, ugy gondolkoznak mint Briand és én, akkor nem lenne nehéz az európai béket biztosítani és Németország és volt ellenségei között a kölcsönös bizalom jezeben az együttműködést újra megalapozni. Fajdalom, azonban hatalmas akadályokkal kell megküzdeni, bár megállapítható, hogy az evolúció a

kölcsönös megértés felé napról-napra haladást mutat.

Itt emlíjük meg, hogy német államférfiak és a német, valamint a nyugati államok tudományos világának vezetőferfiái az a tervet vetették föl, hogy évente ünnepelejk meg a kölcsönösen megállapítandó napon a világbéke ünnepeit.

Painlevé francia hadügyminis ter a következőkben szögezte le álláspontját e kérdésben:

— Locarno idj-ában én votam Franciaország minis ter-leloke. Mint ilyen hozzájárulok minden olyan masif-erőtelőhöz, amely hozzájárulhat a népek közötti bizalmatlanság eloszlásához és ahhoz, hogy az emberiség minál közelebb jusson nagy célja felé.

Harriot francia közoktatásügyi minis ter ezeket írta:

Minden olyan intéakedést szivesen látok, ami a nemzetközi béke ügyét előbbre juttatja.

Paul Lobe, a német Reichstag elnöke azonban pesszimistának itéli meg a világbéke ünneppasportnak ötletét. Erre még nem látja megértetnek az időt.

— Az ilyen napot valószággal kiúnyolhatnák az események. Megtörténhetik, hogy Európa valamelyik részén háboru üteth ki éppen az ünneppasport napján.

AZ ANTISEPTIKUS ESZKÖZ AMELY VILÁG HIRNEMNEK ÖRVEND A

VALDA PASTILLA

AMELY ELTÁVOLITJA ÉS LEGYŐZI A

TOROKFÁJDALMAKAT, KÖHÖGÉST, MEGHÜLEST, VALAMINT A RÉGI VAGY ÚJ TUDÓBAJOKAT, CHATARUSOKAT, ASZMÁT, INFLUENZÁT, STB

A DOBOZ FAC-SIMILJE

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGUERTÁRBAN

a l

A francia ko (Berlin, de jától.) az az e land-sul felzen német kövelet kényserítette német francia megm-nté-e tancsot hivjo által ányujto Painlevé a m

Mega

(Belgrád kormányválsé kormányat, m tikus foglal

Ujab

Olta Da

(Bucurest Kelet tudósító ken foglalkozt párt kösüti azama egy in vel, akinek a deséről mond jén nagy fel író kérdése

— Parla tem Averead Averescuval resouval, ak keretek közt Averescuval lönborzó m uralmat. Ha a nemzeti platformot utóbbival, u

Leég

Tiszlító

(Careil Uj Kelet u riasztó tűz kori székue nem deritet közelében l mikor a gr amióta a v szőlván üre pilota főre műemlékze dig lsonio

A gyer lésű nagyk birkónti a arra szorit skadályossá ban van G László szig guransófor ben evaku tárat tűsál tulástól.

R-ggok márról eg rolyi tűz kát végső A tüzet a sikerült v hsoelés az térülése n szerint u nem volt tudják, h ősszege v jöhet. A pezó épü fog megt

Kegyelmet kaptak a landaui per összes német elíteltjél

A francia kormány gyors intézkedése megemertette a német-francia közeledés ügyét

(Berlin, december 27. Az Uj Kelet tudósító jétől.) Az az elementaris felhaborodás, mely a landaui felmentő ítélettel kapcsolatban az egész német közvéleményt hatalmas mértékben, arra kényszerítette a francia kormányt, hogy a német-francia közeledés eddigi eredményeinek megemertése érdekében rendkívüli miniszter-tanácsot hívjon egybe, a Hirsch német követ által átnyújtott memorandum megvitatására. Párizsban a minisztertanács után magához kö-

restre Guillaumet rajnai főparancsnokot, akivel hosszabb megbeszélés folytató. A főparancsnok a tanácskozás után rendelkezést adott ki, amelyvel a landaui per német elíteltjeit minden ovadék és megszorítás nélkül még karácsony előtt szabadlábra helyezte. A legújabb taviratok szerint Domergue köztársasági elnök a landaui per összes elíteltjeinek véglegesen megkegyelmezett.

Megalakult az új Uzonovics-kormány

(Belgrád, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszas vajadás után a júcos-láv kormányválság megoldódott. A kabinetslaktkással megbízott Uzonovics kormány megalakította kormányát, melyben a radikálokon kívül négy Radics partí és két szlovén neppárti politikus foglal helyet.

Ujabb hírek a nemzeti és neppárt kollaborálásáról

Olta Davila az 1919-es és az 1926-os Averescu-ról. Goga májusban állóp a liberális pártba

(Bucuresti-Bukarest, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi lapok újra élénken foglalkoznak a nemzeti parasztpárt és neppárt közötti tárgyalásokkal. Az „Adeverul” mai száma egy interjú közöl Olta Davila képviselővel, akinek a neppárt és a nemzeti párt közeledéséről mondott parlamenti beszéde annak idején nagy feltűnést keltett. Olta Davila a hírlapíró kérdésére a következőket mondotta:

— Parlamenti felzárkólkomban megkérdeztem Averescu miniszterelnököt, hogy melyik Averescuval állunk szemben? Az 1919-es Averescuval, aki az ország akaratából törvényes keretek között jutott uralomra, vagy az 1926-os Averescuval, aki választási visszaélések és különböző machinációk révén szerezte meg az uralmat. Ha az előbbivel állunk szemben, úgy a nemzeti parasztpárt és a neppárt közötti platformot könnyű megtalálni, ha azonban az utóbbival, úgy megegyezésről szó sem lehet.

— Van egy megoldás. Bizunk a döntést a népre, szabad választások mellett nyilvánuljon meg a nép több égenek akarata. Ha elég erőnek érel magát a kormány, hogy ennek a döntésnek alá vessen magát, úgy találkozhatsz a nemzeti parasztpárttal, ha azonban nem, akkor hiába minden erőfeszítés.

— Ami pedig az antiliberális blokkot illeti — fejente be szavart Olta Davila — ehhez nem sok reményt fűzök, mert ennek valóra váltását nem jó szemmel néznék felsőbb helyről sem.

Bukarest, december 27. A „Lupta” mai száma szerint a kormány legkésőbb májusra megtűnik. Ha addig nem sikerül a nemzeti parasztpárttal megegyezni, úgy a Goidisa irabóó kiválik a neppártból, ugyancsak kiválik Goga belügyminiszter is, aki állóp a liberális pártba és átvesszi az erdélyi liberális szervezetek vezetését.

Leégett a nagykarolyi vármegyeháza

Tűzoltók a kár, amelyből atig vérdül meg valamit. A tűz óta még ismeretlen

(Careil Mari Nagykaroly, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton hajnalban riasztó tűzirtó érkezett a Szatmármegye egykori székhelyének lakosságát. Eddig még fel nem derített okból kigyúladt a városi állomás közelében levő ősi vármegyeháza, amely valamikor a gróf Karolyi család palotája volt és amióta a vármegye átköltözött Szatmárra, ugyancsak üresen állott. A három uccára nyúló palota főfrontjának egész tetőzete leégett, a műemlékszámba menő hatalmas lépcsőház pedig leomlott.

A gyenge létezésű és fogyatékos felszerelésű nagykarolyi tűzoltóság nem tudott megbirkózni a hatalmasodó tűzzel és mindössze arra szorítkozhatott, hogy a tűz terjedését megakadályozza. A palotának veszélyeztetett részében van Ghetie László délegált főispán, Fodor László szolgabíró és Gherman János szolgabíró lakása, amelyeket sikerült idejében evakuálni. A történelmi jelentőségű levéltárat tűzálló berendezés mentette meg a pusztulástól.

Réggel kilenc óra után megérkezett Szatmárról egy kisegítő csapat, amely a nagykarolyi tűzoltósággal karöltve emberfeletti munkát végzett a palota megmentése érdekében. A tűzet azonban csak a késő éjszakai órákban sikerült végleg eloltani. A kár közvetlen becslés szerint 8-10 millió, amelynek meg térülése nagyon bizonytalan. Egyes verziók szerint ugyanis a vármegyeháza egyáltalán nem volt biztosítva, mások viszont úgy tudják, hogy az épület olyan jelentős költségre volt biztosítva, amely számba sem jöhet. A tényállítás, hogy a költséget képező épület értéke biztosítás révén azért nem fog megtérülni, mert a biztosítási díj fizetését

Szatmármegye azon a címen, hogy Nagykaroly már nem tartozik oda, Szatmármegye pedig ezzel az érveléssel, hogy még nem tartozik hozzá, megtagadta.

A nyomozást fokozott eréllyel indították meg a hatóságok a tűz keletkezésének okának megállapítására. Felteszik, hogy alig négy hét óta ez már a második millió tűzkar Nagykarolyban. Az a feltevés, hogy a tűzest rövidzárlat idézte elő. Ugyanis, amikor a megye székhelye az új közigazgatási beosztás szerint Szatmár lett, a nagykarolyi prefektúra nagyszámú hatalmas csillárját leszerelték és Szatmárra szállították át. Az elszakadt drótkat nem zárták el és ez okozhatta a rövidzárlatot.

Az idő pénz elvét valósítja meg, aki nem mészja el Fejéred fehéreműszalonját (Bakóczy-u. 86.) fekeresul. Férfi és női fehéremű és színesmű a legúj ányosbb áron és a legkiválóbb minőségben kapható.

Zongoravétel előtt

gyűzdjén meg olcsó áralmról. Wirth, Lauerberger, Hoffmann Lyra Produktion Gencsenschaft gyárak képviselata.

Kedvozményes részletre is.

Sternberg, Oradea

Balv. Regale Ferdinand 14. — Telefon 4 94

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági széknapilapja. Szerkesztik Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szolnay Sándor új képei

Oscar Wilde mondotta, hogy amikor a kritikusok vitáznak, akkor a művés nyugodt lehet, mert műve hatott. Szolnay Sándor, az erdélyi piatura egyik legizosztb tehetségé, az eszet egyénisége fölött a kritikusok e vitába kezdtek, ami arra val, hogy művészeté foglalkoztatja az embereket, sőt merész lendületével és fejlődő eredetiségével nyugtalanítja is őket.

Legutóbbi kiállításán Olta Szolnay Sándor nagy utat tett meg fejlődésében. Az újabb-újabbban kiállított új képei meglepő b-leső gazdagodásról beszélnek, a természetlétének o'yan frentikus kieledését, színekben, perspektívában, részletekben és kompozícióban olyan pompás új kinyilatkoztatást adják a művés egyéniségének, mely minden emléket megállít és lelkes igentésre, vagy elismerő negációra hangol. Szolnay Sándor művészetgyőnlését eddig is ez jellemezte, hogy nem vette egyszerűen tudomásul a természet benyomait, hanem értelmezni igyekezett azokat, megleveníteni a maga gazdag belső vizióival, kereső temperamentumának színeivel, revelációival. Új képein ez az akarás pozitívabb karaktert öltött, színesítái nagy gazdagodást mutatnak, egy csomó új fény- és árnyhatással bővült formanyelve, mely eddig kissé monoton volt. Ez azonban most is tovább fejlődött, melyekben a régi tonpa kek és sőd színeket harsogó rozsdavörösek és mozgalmos szepiabaruk váltottak fel, harmónikus változatban és meglepő sokésségekben.

Szolnay, a kontemplatív művés végre eleven érzékek erezté meg a sugár és a fény természetét átható pompáját, melyet most már átvett palatájának hatáskörébe. Nagybányai tájait egészen új értelmezésben és megragadó felfogásban tárja előtt. Aktyiakk stílusával azonban most sem vagyunk kibáulva. Az emberi természet az a dekadens értelmezés csak dekadens izlést ragadhat el, bármily művészi és eredeti is legyenek. Dezas és Picasso hatás éreik rajtuk, de kissé hullaszert beállásuk elidegeníti a konvencionális izlései közösséget. S a kritikus is, ha az a friss és eleven hatásokat szereti. Van ugyan egy aktyja, melynek hatere megragad eleven perspektívájával, fenomenális kontrasztjával.

Szolnay egyik legjobb alkotása a mostani kiállításban — önporréje. Eonyi kifejezést, jellemző erőt alig láttunk Nagy István és Nagy Imre kép in kívül az erdélyi piaturában. Ám tájképi asz, melyek művészetének orsmit mutatják és meggyőzően k bennünket arról, hogy egy kivételas tehetségű állunk szemben, aki pár év után ne csak erdélyi, hanem távlabbi viszonylatban is, egyike lesz a legmarkánsabb és egyben legmarkánsabb művészetet jelentő neveknek. (s. l.)

— Hatvany Lajos báró a zsidó árvákért. Hatvany Lajos báró, a hírneves író és írástörténész, mint ismeretes, megérte a Zsidó Árvagondozó karatóriumának, hogy legújabbban megjelent regényének egy fejezetét az árvagondozó javára rendezett bálon fölolvassa. Hataldátalannal fontos megemlítenünk azon a napon azonban a fővárosba szállították, úgy, hogy ígérte nem tartotta be. A báró most egy nemis gondolkodásának megfelelő bocsánatkérő levelet kíséretében ötszáz lejtédkonott az árvák istápolásának költségére.

— Doktorraavatás. A bécsi egyetemen december 23-án avatták az orvostudományok doktorává Lóvi Margitot Marosvásárhelyről és Farkas Tibort Kolozsvárról.

Hyperol

fertőtlení megvéd torok szájaita letta
fejstól ílet s tva, mint szájaita letta
is kapható minden gyógyszer-tá-ban, drogus-
riában és illatszer-tá-ban.

— A lengyelek kemkedéssei adóink egy német népszövetségi biztost V r o b i l j e n e t k : A lapok jelentése szerint a katolizmus több egyházi leosztottak, akik állították német szolgálatban álltak. Ezek az egyházi állítólag Lukasz k dr. instrukciójára do gozta k és ugy katonai utkövet, mint lenyvelsire-propaganda anyagot gyűjtöttek. Lukasz k dr. a f l o s z i l é z i s t n e m z e t ö z i b i z o t t s á g n e m t a g j a . A katolizmus kemkedé i ú j y y l k o p s o l t a t t a n a „ B . Z a m M i t t e r ” e r t o t t ó e s z e r i n t Lukasz k dr. tiltakozást jelentett be a lengyel kormányról az ellen, hogy az ő személyét kemkedést ügyvel hozták kapcsolatba. Lukasz k dr. bebizonyította, hogy az egész kémkedési ügyet lengyel sp cik telsték ki. A lap szerint a lengyelék meg akarnak szabadulni a német delegatustól. Min hogy a-onban Lukasz k dr. mint a németközi bizottság tagja terület-németiséget elvez, az affernak diplomaiat követelményét is lesznek

— Szuká Frigyes felépése a Román Op r a b a n . T e n n p e s e a k o l o z s á r i R o m á O p e r a b a n a „ T o u b d o u r t ” a d á k m e l y e k M a r i c o e z e r e j é b e n S a á r F i g y e s , a k o l o z s á r i M a g y a r S a h a z v o l t b a r i t o n i s t á j . l e p t e f e l , e z u t a l m i n t t e t o r a M i t t e r n e h e z é g k e l j á r , m k r e g y é n e k e s u j m u v s z i t e r r e n u m r a l e p á r s m t á n t o r t é n i k m e g , h o g y e z n e j á r j o n t o b b k e v e s e b b s i k e r t e l e n s e g e l . S u k á F i g y e s v a r a n y l a g s z e r e s e d e n d o b o á l t u j s z e r e p e r e b e n . K é b é t e l e n , h o y m i n t b r i t o n i s t a s o k k a l b i z o n t a g o s o b a n é n e k e l : s j a t é k a i s k i e j z ó b b v o l . T e g n a p e s t i t e l l e p é s e n m e g e z e t n e m i i n d i z p o n á l t s e g a m t a z u j s z i n p a d e s v i z o n v o s , i l y e n k o r e l k e r t i h e e t i e n t r e m a o k o z o t t . P e d i g S u k á t e r o r h a n j a e g y é k e n t k i l e m e s , s z e n e s , f e j d é t t p a s . — H o s e z u s z e n e t u á n t e g n a p u j a h a t o r n o k L y a P p o t , g y o n y e r d , t e l t , e z i e n t a l i h a g y a n k t e l j e s p o m p á j á b a n . A z e s t s i k e r e s z ó é v o t é s N e s t o r e c u M i m i é s k i e z t e n t e n p o m p á s a n é n e k e l t Ü n n e p i s z e p e l o á d a s v o l t , a z o p e r a l e g s z e b b e é i r e e m l é k e z t e t t é .

— P r i m o d e R i v e r a m é g i s m a r a d . M a d r i d b o l j e n t e k : P r i m o d e R i v e r a m e r i j u s a d o t a „ F i g a r o ” a n a k a t o r s á n a k , a k i n e k a k ö v e k e t m o n d o t t a : „ A s p a y o n e p k i l e n c e n s z á z a l e k a b a r a m m ö g ö t t a l t , e m e l y k ö t e l e z a r r a , h o g y a k o r m a n y o n m a r a d j a k , a m i g m i n d e n , a l a k o s s a g l e t e k m e g m e l t e z e d ő d o l g o t e l n e m j u s t t o k . N e m t a g a d o m , b e s v a r y a m , h o g y k i v i v j e m a t ö r t e n e l e m e n a z e n z e m e t m e g i l t t ö n e v e t e s a k a r o m , h o g y a z u t ó k o r a z t m o d j o l o m é n m e n t e t e m m e z S p a y a l o r s a g o r .

— A z u j j a p a n c s a z á r a „ B é k e ” n e v e t v e t t e f e l . T o k i o b o l j e n t e k : A v o l t j a p a n c s a z á r e h a y t a a l k a l m a v a l 3 h e t e s u d v a r i g y á z t r o a d o t t e l . a c s a z á r u t o d a t t a , H i r o c h i t ó l e t t , a k i m i n t r e g e n s m a r 5 é v e t e r e d e n a t v e t t e a t y j a t o l a z u r a l b o d a t . a z e l h u n v e c s a z á r t a m e t e s e c a k f e b r u a r b a n l e s z . H i r o c h i t ó c s a z á r t e g n a p a p a r i m e n t b n t r o a b e z e d e t m o n d o t t , m a j d c s a z á r n a k p r o t e m a t t a t t a m a g a t e s m i n t c s a z á r a S h o w s (B é k e) n e v e t v e t t e f e l .

— Ó j a s i t ű z p u s z t i t o t t e g y a n g o l k i k ö t ő t e n L o n d o n b o l j e n t e k : A u g i t a s z y k l e g n y o b b k i k ö t ő j e b e n H a l t b a n o r t a i t ű z v e z p u s z t i t o t t , a g a b o n a r a k t á r , o t a j r a k t á r e s e l i m i e t k i r a k t á r p i l l a n a t o k a l a t t l a n g b a n á l l o t t a k . A t ű z o t t ó k t e l j e s e n t e h e t e t l e n e k v o l t a k . H a r m o c v a g o n a n o d a p u s z t u l t . S z e r e n c e r e a z ű n n e p m i n t a l k a l m a s o t n e m v o l t a k i k ö t ő t e n e s i g y e m b e r e k t e n n e m e e t t k á r .

* A z o r s z á g l e g n a g y o b b e s m i n ő s e g i l e g l e g k i v á l ó b b e s l e g i s m e r t e b b r u h a g y á r a A n g l o R o m a n a r t . M e d i a s . E s ő k ö p e n y , b o r k a b á t e s m i n d e n n e m ű f e r f i d i v a t k ű l ö n l e g e s s e g e k .

— A c s e h b á n y a t u s j d o n o s o k h a j t h a t l a n k . P e r a g b o l j e n t e k : A k ö z m u k a d o s y l m i n i s t e r i u m , a m e l y a b a n y a s o k b e k o n f l i k t u s n a k u g y e b e n k o r e z i t e n t k i v a n , m a k e p t e m o g a b a n a t u l a j d o n o s o k s z ö v e s e g e t ö l a v a l a s z t , a m e l y b e n a j e l e n e g l s u l y o s g a z d a s á g i h l y z e t r e v a l o h v a t k o z a s s a l , e z u a s t i o e l l e s e p o n t o t f o r t a l n a k e l a b é r k ö v t e l e s e k k e l s z e m b e n e s k i j l e v e n k , h o g y e z u g y b e n n e m h a j l a n d ó k a b á n y m u n k a o k k a l t a r g y a l o t . A m i n i s t e r i u m a v á l a s z t t o v á b b i t o t t a a b á n y m u n k a s z e r v e s e t e m e k . E z e k u t a n m e n n y i l t k e r d e s , h o g y k a r a c s o n y u t á n m e g k e z d ő d i k e a b á n y m u n k a s o k b e h e r e s e .

— Ő n y i k s s e g t a k a r t e l k ö v e t e l a z e g y i k f r a n k h a o s t ö H e g a b e l j e l e t t e k : a h o l l a n d k o r a b a n a z e l l e n e k m e r p e l l a c i ó s r y u t o t t b e , a m e l y b e n m e g k e r d e z t e a k o r m a n y a , m i e r t r é s z e d i n e k a z e l i e t e m a g y a r f r a n k h a o s i t t e k a t ö b b i f e l g y o k n á l k ű l e n b b á m o d b a n . A z i g a z s á g y m i n i s t e r n y o m a d v a l s z e l e z i n t e r p e l l a c i ó r a e s k ö z l e t t e , h o g y a b á o m m a g y a r f o z o y v a l ó b a n e l ő a d t e a r é z e s t l , d e e n r e a z a m e g y a r á z a r a h o g y a f e l g y o k e g y i k e n g y i l k o s s á g t k i e r e l t m a g c e l l e j á n a n a s z i g u b a s á m d m a t e s e l e t e v e z d e l e b a n f o g o t . A f o g b á z i g a s z a t ó j a e z t a z i g a z s á g y m i n i s t e r i u m e n g e d é l y e v á l j o b b b á t á s m o d o t r e n d e i t e l m i n d a r m u k k i s z e m b e n .

A Keren Katonák Lőjészrei E d e l y r e s z t l e d o j a pályázatot hirdet egy nőlen, fiatal, jól képzett

utazó titkári
állásra, aki vidéki szívesen munkát előrelátni képes elvégezni. — Ir dai teendőben és német nyelvudában perfect előnyben részesül Pálázat január 1-ig a Keren Kajmeth Erélyézi Ir d j e h o z , C u , S t r . B r o n L . P o s t 1 0 — n y u j t n o k b e .

* H a B u k a r e s t b e u t a z i k , k e r e s s e f e l a P r i m a F a b r i c a A m e r i c a n a r u h a t e l e p e t C a l e a G r i v i t a 1 1 9 .

— F a t l o p t t e g y e m i g r a n s o r o z t á b o r n k , h o g y l e g a l b b e g y s z e r m e l e g d n e s e n a c a a d j a A s z a b o k i v a s u i r e n d ő r s e g h e f o u é j s z k a l o p á s o n t e t t e n é r t e N i k o l a j e v i e s S z e r e j o r o z s t á b o r n o k o r , a k i a l e g n y o b b n y o m o r b a n é l c s a l a d á v a t S z a b a d k á n . A v a s u t á l l o m á s m e l l e t t l e v ő v a m h i v a t a l u d v a r á b a n a n p o k b a n t o b b v a g o n t ű z e l o f á t r a k t a r o z t a k e l e s m i u t á n e z u d v a r t m a g a s k e r i e s v e d i , s z ű k s e g t e i e n n e k t a r t o s t á k , h o g y é j s z a k a n k e n t ö r t á l l i t a n a k a f a m e l l é . H é t f o n é j e l a s o l g á l a t b a n l e v ő d e t e k t i v r e a d e s k ö r n y u j t v e g e z t e , a m i k o r a v a m h i v a t a l u d v a r a b o l g y a n u s n e s z t h a l l o t t . A z a j i r á n y á b a n m e n t e s a k e r i t é s e n e g y o r o z s u s z t i u n i f o r m a s b a ö l t ö z ö t t , d e r e k ő e m b e r t l á r o t t , a k i h á r o m h a s a b f á t v i t t a v á l l á n e s á t a k e r t m á s z n i a k e r i t é s e n , a z o n b a n e z a n e h é z h a s a b o k m a t t n e m s i k e r ű l t . A d e t e k t i v a v a s u i r e n d ő r s e g r e k i s e r t e a f a o l v a j , a k i s i r v a m e s e l t e e l s z o m o r n t r a g e d i a j á t , a m i a l o p á s a r a k e n y s z e r i t e t t e . A s z e r e n c s e t l e n e m b e r N i k o l a j e v i e s S z e r e j v o l t o r o z s t á b o r e k n e v e r a k i á l l i t o t t i r a t o k k a l i g a z o l t a m a g a t . E l m o n d o t t a , h o g y c s a d j á v a l a l e g n a g y o b b n y o m o b a n é l t e s e z e k b e n a h i d g n e p k a b a n a n y i p é n z e s e m v o l t , h o g y f a t v e h e s e n . N a p o k ó t a h i d g s z o b á b a n l a k o t a c s a l a d j á v a l . M á r n e m u d t a t o v á b b n é z n i , h o g y g y e r e k e i e s a f e l e s e g e f á z z a a k , e z e r e l h a t a r o z a s , h o g y b á m i u t ó d o n f á t s z e r e z . M u n k a k e r e s e s k ö z b e n a v a m h i v a t a l u d v a r á b a n t a l a t t a a z ő r i z e t l e n ű l h a g y o t t f a h a s b o k a t , e z e k b ő l a k a r t n é h á n y d a r a b o t e l v i n i , h o g y l e g a l b b e g y é j s z a k a f ű ö t s z o b a b a n l e h e s s e n a c s a d j a . A t á b o r n o k s z o m o r u e l b e s z é l e s e m é l y e n m e g r e d i t e t t e a v a s u t i r e n d ő r s e g ű g y e l e t e s k o m i s z á r j á t i s , a z o n b a n a t ö r v é n y e k p a r a n c s á r a m e g i s k é n y t e l e n v o l t a t r a g i k u s s o r s u e m b e r t a v á r o s i r e n d ő r s e g e k á t a d o t .

„Koprol” a jó — szót a bölcs.
Mas ha haitóra pénzt ne köts.

A m a s a b e u s k ö n y v e . F o r d i t o t t a e s m a g y a r a z a o k k e l e l l a t t a d r . D e r c s é n y i M . Á r a 8 0 l e j . D r . A e x a n d e r B . : S p i n o z a 8 0 l e j . z z U j K l e t k ö n y v e s t á r t á b a n .

Haggibbor versenyzők győzték a KKASE ping-pongversenyén

Mauthner Ödön: hermadik

(Csupán az év december 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A barátságos napok alatt rendezte meg a KKASE klubközi ping-pongversenyét, amely a hírhedt Haggibbor gárda fényes győzelmét eredményezte. A versenyen az öt-szes számotvető klubversenyzők indultak, de az öt-szes versenyek között meg a helyzetek is a Haggibborversenyzők zsakmánya lettek. Érdekes megfigyelése a versenynek hogy az aradi győztes Mauthner Ödön a szenior egyesben a harmadik helyre került leklubarsaival szemben, ami rem annyira az ő szeméből, mint inkább a Haggibbor gárda hívaló erősgét bizonyítja. Részletese eredmények a következők:

Ferfi egyes senior 1. Schwartz Zoltán Haggibbor 2. Hermann I. D. 3. Mauthner Ödön H

Ferfi páros 1. Schwartz Zoltán—Hermann II. Haggibbor 2. Szekovics I.—Szekovics II. KKASE 3. Goldstein—Hermann I. Haggibbor

Ferfi egyes II o I. Goldstein Haggibbor. Ifjúi egyes 1. Stein Haggibbor.

A verseny szervezője bizomára a ferfi egyes győztese: Schwarz Zoltán hírhedt szereplése. Ez a fiatal versenyző az ország egyik legjobb asztali teniszjátékának igérkezik akinek nyugodt, erős, ellenálló természetűsége a legelső körökben. Schwarz, Hermann és Mauthner olyan kaitású játékosok, aki mindegyikükkel nemzetközi versenyekben is megállják helyüket. Győzelme egyúttal a Haggibbor fejlődő ping-pong sportjának sikerét is jelenti.

* H a B u k a r e s t b e u t a z i k , k e r e s s e f e l a S o c . A n o n . f o s t A . N e u m a n n r u h a t e l e p e t C a l e a V i c t o r i e i 3 6 .

Este nyit es alkalmi pártok áttört es szines himnuszok illians es díszfestések bordurok plissék pártok minak utas zsedek a „Mühimző Szalon”-ban Sz Memorandum Utaló-u. 15 emelet

Bajod, ha van gyomroddal, Gyogvitsad „Koprol”-l-l.

DECCA
Hordozható, világhíradó gól beszélgépek és lemezek. Az országban Rév sz Be a zene utkereskedésében, Maosáshelyt, — Kérjen ajánlatot.

Pénzt titkari hat meg,
mert rossz vagy régi belyegzőt te jessen uja doig az at (szöveg változással is) egy speciális módszerrel

Glück A.
az új belyegzős,
Cetkók, monogramos leguab divat szerint készünek — C u j , C a l . B . F e r d i n a n d (F e r e o . J . u) 6 5 . A s z i g u r a n c á v a l s z e m b e n .

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

Megnyit a toj
melyben min garantált fr megrendelés

a legcsinosat melitertök és gumifűzők szerinti észizsabb ában k

Fischer
Telefon 130

Bauco
az ősi sze h e b e d ő s m o z a i k s o n k i v i l t b o k , h

Horganyozó lánch...
rendkívül rozsdásodó megrendelt torerakato sodronyár

Ró
cipészn Szép-u. 2 alatt kész a leguje divatú cipő-külölego gek.

készültlé zóset leg kézműves

Megnyilt a Széchenyi-tér 34. sz. alatt
tojás üzlet

melyben minden nap szakszerűleg lámpázott garantált friss tojást piaci áron 50-100 dbig megrendelést hához szállítunk. HOLLANDER

„SONDERLING“

a legcsinosabb és legkényelmesebb haszfűzők, melltartók és bevezető a női és férfi gamifűzők **salonja** fehérműtök divatlap szerinti készítését, ahol mindezek a legújatyaosabb ában készülnek. Cluj, Calea Reg. Ferd. 3.

Taufel tanár által elismert

has és csipő-fűzők

combinék kizárólag
Rosenzweig
Róza — cégnél kaphatók,
Oradea,
Str. Cosbuc (Széárdi u.) 9.
Vidéki megrendelések pontosan eszközölköznek.
Mieder-anyag, kelim, gobelin.
Hatisnya és csipke nagyraktár. — Visszamaradt modellek félárban

Prima tűzifát

legújanyosabban hához szállít
Fischer falelep, Cuij, Piata Garli 2
Telefon 1300. Telefon 1300.

Bauch Ernő üzletébe

az őszi szezonra gyönyörű perzsa, kelim-gobelin, hevedő- és mozaik **kézimunkák érkeztek** szombitól nagy választék **csipkék, gobelink, hatisnyák és koztyúkban.**

Horganyozott acélágybelétek

rendkívül ruganyosak, könnyen kezelhetők nem rozsdásodnak Tarró érágért 20 évi jótállás. — Megrendelhetők minden bu- **Fiesch & Finl** torerakataál és a gyárnál. **sedronyárgyár, Arad, Str. Lt. E. Teodoria 8.**

Róth

cipésznel Szóp-u. 2. sz. alatt készűnek a legújabb divatu **csipő-különlegességek.**

Korcsolyák

készűlését és nioke-zését legszébbben készíti **Fried Jenő** kézműves, orvosi műszerész niokelező teleps **Cluj, Piata Unirii 22.**

KÖZGAZDASÁG

Majdnem egész Európában csökkent a befektetések jövedelmezősége

Olaszország, Németország és Magyarország kivételével a bankok és az iparvállalatok ugyszólván mindenütt csökkentik a dividendát. Egyes államok iparágai egyáltalán nem fizetnek osztalékot

(Cluj Kolozsvár, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bankokban, kereskedelmi és iparvállalatokban lézasan folynak, néhol már befejezéshez kö-elődnek a záráti munkálatok, amelyek az elmúlt gazdasági év eredményeit vannak hivatva bemutatni. Az általános európai krízis folytán ezek az eredmények seholsem lesznek túlságosan kedvezők, még ott sem, ahol pedig jobb konjunkturák járják a gazdasági életre.

Romániában,

amint azt egy régebbi cikkünkben megírtuk, a bankok elég jól zárnak és általában legalább a tavalyi dividendákat fogják adni. Az iparvállalatoknál már nem minden téren ilyen kedvező a helyzet, ami a mérlagektől és az osztaléktól ki fog derülni. Lesznek iparágak, ahol redatált osztaléokra kell számítani és csak a legjobb ezekben fogják a részvények a tavalyi jövedelmezőséget elérni. Gyengs osztalék várható a biztosítóknál is.

Csehszlovákiában

a nagybankok már tavaly arra törekedtek, hogy a dividendákat leszállítsák. Az idén is ugyanez a tendencia, bár végleges megállapodás ebben a tekintetben nincs. Hir szerint az elmúlt évi osztalékokat 1926-ra 1-2 százalékkal fogják csökkenteni. Az iparvállalatok egyrésze a tavalyi, másrésze ugyancsak leszállított dividendát fognak adni.

Lengyelországban,

bár a helyzet lényegesen javult, a kisbankok és a petróleumipar egyáltalán nem fizetnek osztalékot. A nagybankok is erősen redukálják a dividendát. A vasipari és szénbányavállalatok ellenben valószínűleg magasabb osztalékot fognak adni.

Magyarországon

tőzsdéi becslések alapján ugy a bankok, mint az iparvállalatok az idén magasabb osztalékot fognak fizetni. Egyes pénzintézetek 20 százalékkal emelik a dividendát a tavalyihoz képest, így a Pesti Házai is, amely 1925-re százezer koronát fizetett. A Hitelbank legalább a tavalyi 20 ezer koronás osztalékot fogja megadni. A

† A prágai tőzsdén bevezették a határidőüzletet. Prágából jelentik: A prágai tőzsdé-kamara kimondotta a határidőüzlet bevezetését. Egyelőre csak a Zivnobank, a Skodaművek és a Poldihütte részvényeiben lesz ultimóüzlet, amelyet azonnal megkészenek, mihielyt a prágai szénbank befizeti az előkésűlétek technikai munkáit. Ezekben a papirokban az ultimóüzleten kívül csak kasszaforgalom lesz. A

Kereskedelmi Bank is felemeli a dividendát, amely a részvény árfolyamának körülbelül 5 százaléka lesz. A Magyar Általános Közszén dividendáját negyedmillióra, az Usikányit 125 ezerre becsülik, míg a Sálgótarjáni szintén felemeli tavalyi 32 ezer koronás osztalékát.

Jugoszláviában

igen rossz évük volt a bankoknak és általában az iparvállalatoknak is. Ezért osztalék csak kivételesen lesz, de a tavalyinál sehol sem lesz magasabb.

Olaszországban,

amely nemcsak beiföldön, hanem külkereskedelmileg is igen megerősödött, az évvégi eredmények az egész vonalon kielégítők. Különösen az iparban várhatók igen magas osztalékok, de a bankok jövedelmezősége is emelkedett.

Németországban

a pénz olosulása miatt a befektetések jövedelmezősége nem a dividendákban fog kifejezésre jutni, hanem a részvények belértéknek emelkedésében. Mindamelllett a tavalyiaknál magasabb osztalékok nem lesznek ritkák. Így például hir szerint az Allgemeine Elektrische Gesellschaft-ról hirlik, hogy tavaly fizetett 6 százalékos dividendáját 7 százalékra fogja felemelni. Nagy osztalékot várnak a szénvállalatoktól és a hajóvállalatoktól. Ezzel szemben a biztosítók aránylag rossz üzleti évre tekinthetnek vissza.

Franciaországban

a frankhossz igen érzékenyen befolyásolta a gazdasági év lezárását, de a bankok és iparvállalatok osztalékpolitikáján már nem fog sokat változtatni. A helyzet az, hogy a dividendák ezidén legalább a tavalyi nívón fognak mozogni.

Belgiumban

a stabil frankra való áttérés előreláthatólag fel fogja emészteni a dividendákat.

Angliában

a szélesztrájk mérlege lesz a vállalaok és bankok ezidei mérlege. Eppen ezért még csak hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani, hogy az egyes vállalatoknál milyen osztalék várható.

devizátörzsdét illetőleg kimondotta a kamara, hogy 1927 január 3-án a következő újítások lépnek életbe a devizakereskedelemben: 1. Rio de Janeiro és Buenos Airesra azúió levélléll kifizetésüket hivatalosan jegyezni fogják. (A sürgönyi kifizetés árfolyamából levonnak egy fél százalékos és ez lesz a levélléll kifizetés árfolyama.) Kifizetési nap mindkét esetben a harmincadik nap, az üzletkötési napot is bele-

Tőzsde

A belföldi piacon ünnepp miatt szűnelt a devizaforgalom.

Devizák	Valutapiac 1926 december 27 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	záráti						
Zürich				488 1/2		18810	18810	658 1/4	
Newyork ..		517 1/4	517 1/4	2526		714	70825	3376 1/2	
London		2510 1/4	2510 1/4	12260		2464 1/2	3486 1/2	16380	
Páris		2050	2050			2838	2815	134 1/2	
Milano		2330	2330	113 1/2		3217	3191	152 1/2	
Prága		1532 1/2	1532 1/2			2114 1/2	2097 1/2		
Budapest ..		7245	7245				9915	473 1/4	
Belgrád		912 1/2	912 1/2			1258 1/2	124920	5950	
Bukarest ..		275	275	1330		873	371	1787 1/2	
Varsó		57 1/2	57 1/2			7925	7849	3748 1/2	
Bécs		7307 1/2	7310			10081		476 3/4	
Berlin		12320	12320			17023	16872	804 1/2	

Száz lei árfolyama: Zürich (utó) 275, Páris 1330, Budapest 373 00, Bécs 371 00, Prága 1787 1/2

értve. 2. Newyorkra szóló levélbeli kifizetés esetében a postaszámot 18-ról 15-re szállítják le.
3. Minden devizaüzletben a courtage díja egységesen egyhuzsd promilló lesz. A tőzsdékamara ezután elhatározta, hogy a pénzügyminiszternek pártfogóan terjeszti fel Pozsony város 1920. évi 6 szávaleskos kölcsonének bevezetését a prágai, valamint a Centrokommiszións csehszlovák kereskedelmi rt., végül a Ferdinand Nordbaha elsőbbségirészenyelvek bevezetésétis.

¶ Fizetéseketlen nagykereskedői rövidárkereskedő Kertész J-nő nagykereskedői rövidárkereskedői tiszteletképp eleméget jelentett be a szatmári törvényszéken. A kereskedő paszvári egymiliónégyszázszázöt lejt tesznek ki, amiben százszázöt lejjel egy nagyobb kolozsvári cég is érdekeltve van. Az aktívák összege elközelít 1,100,000 lejt. Kertész Jenő me indítja be az egyeskedési tárgyalásokat, amelyek során harmadésszázaszázöt kiigítást ígér hitelbiztosíték. A visszatérítés 15 hónap alatt kamattal mentesen történne.

¶ Áru- és gabonátörszédet kapott A. ad. Bukarestből jelentik: A kormány engedélyezte Árad városának egy gabona- és áru törszédet felállítását. A törszéd kormánybiztosává dr. Virgil Popescu, a temesvári kereskedelmi inspektorát nevezték ki. Az alapszabályokra vonatkozólag a kormány csak az a kikötése, hogy a törszéd tanácsa többsége román legyen.

¶ Kartellbe tömörülnek a svájci órágyárak. Bernből jelentik: A svájci órágyárak — hír szerint — holdigba akarnak tömörülni és export szatályozása érdekében. A kartell tárgyalások iránt általában az érdeklődés, mert az árak emelkedését várják svájci aruban. Különösen a csab, osztrák és olasz gyárak várják a tárgyalások eredményét türelmesen, mert exportlehetőségük megjavulására számítanak arra az esetre, ha a kartell létrejön.

¶ Az osztrák és csehszlovák kerámiagyárak kartell tárgyalásai Prágától jelentik: A csehszlovákiai kerámi és chemotie gyárak január elején tárgyalásokat kezdenek az osztrák gyárakkal, hogy árkartellit kössenek egymással. A kartell később valószínűleg kibővíti a németországi kerámiái iparral.

¶ A francia frank stabilizációja. A Banque de France képviselőjének a párisi törszédett azon bejelentés, hogy a bank bármilyen kvantumában elad, vagy vez a fontdevizát 122 25 szanti mos és dollárdevizát 25 19 es árfolyamon az első komoly lépés volt a frank stabilizációja érdekében. Habár a Banque de France bejelentéséből nem tűnik ki világosan, hogy ezzel csak átmenetileg, vagy pedig végleges jelleggel akarja-e a frank karuzatát megállapítani, mégis azt kell feltételezni, hogy ez a kurzust csak bizonyos ideig fogja tartani. A provisórikus stabilizálás olyan árfolyamon történik, amely valamivel magasabb az aranyparitás szűdélél. A font párisi paritása 5 18, a dolláré 5 18. viszont Zürichben a francia frankot most 20 50-es alapon jegyzik. Tekintettel arra, hogy a francia frank aranyértéke egyenlő a svájccal, amely most aranyparitáson van, a párisi deviza Zürichben pontosan megfelel a papírfrank és az aranyfrank közötti aránynak. Ez azt jelenti tehát, hogy a francia frank ideiglenes stabilizálása az aranyparitás 20 és félszázalékos szintjén fog megtörténni. Sarraut igazgató kijelentéséből arra lehet ugyan következtetni, hogy ez a stabilizáció csak átmeneti lesz, mégis az csak később fog kiderülni, vajjon ha az egész francia gazdasági élet erre a kurzusra fog berendezkedni, lehetősége lesz-e a frank árfolyamát még feljavítani, illetve képez-e a Banque de France arra, hogy a frankot London ellenében 122 25 és, Zürich ellenében pedig 20 50-es árfolyamon tartsa.

¶ Magyarországon forgalomba került a pengő. Budapestről jelentik: Ma volt a pengő premierje Magyarországon. A bankok kifizetéseket most már pengővel teljesítenek. A Nemzeti Bank előtt korán reggel csepatostól állottak az emberek, akik koronabankjegyeiket akarták beváltani. Az egész országban az összes postatakarékpénztárak és bankok beváltják a régi koronabankjegyeket és újabb kifizetéseket csak pengőbankjegyben teljesítenek. Pénzügyi körökben remélik, hogy az átmenet minden zökkenő nélkül lesz. Biznak abban, hogy napok alatt a közönség is hozzászokik a pengőszámításhoz.

¶ Létrejött a béke a Jaquard-harisnyagyár ügyében. Temesvárról jelentik: A Jaquard harisnyagyár harcában a törszédbeíróság ismeretes ítélete után, amelyről elsőnek az Új

Kelet számolt be, tegnap a harcoló felek között megegyezés jött létre. Weisz Lajos 300.000 lejt végkielégítés fejében lemondott tulajdonjogáról és részvényeit átengedte a Takarékpénztárnak.

APROHÍRDETESEK

egyenlő arányban egy sző 5 lejt, vastagabb betűvel 10 lejt. Legkisebb apróhirdetés 40 lejt. Állást keresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja a díra feleandó. Eljegyzési hírek díja 250 lejt, előfizetőknek 150 lejt.

Utazók figyelmébe!
Értésítés. — Sibiuban B. Katsa szer éttarmét a Floissergassából Str. Avram Jancu (Reisbergasse 41.) alá helyezte át.

Páskagép, egy gyuró, egy nyújtó, júnyoson eladó. tatusquo izr. hitközség, Satamara. 2215

קונקורו

איך זוכע פיר מיר
ועלכס פרוואט אין
ש"ב אונד מלמה וועל
כער איך פיר אין אויש
נאמן תיה וירש בעקאנט
איז אונד נוכט קיינער
פאן דיא מאראמארעיש.
נעדאלט אונד וואהונג
לויט פער איינבארונג.
יעסעק פערענצ
Sannicolau mare. 2189

Vas, fűszerkereskedésbe 2 jó hábból való fiu tanulónak, valamint egy idősabb segéd felvételük. Ajánlat „Vezető” jellegre a kiadóba.

50-100.000 lejt oradékkal rra e kezű urileány vagy asszony jól jövedelmű állást nyarhat nagyobb kereskedelmi vállalatnál. Ajánlatokat „Fényes jöved” jelleg alatt a kiadónak továbbítani. 2161

Erőteljes a legmagasabb napi áron vásárolni a

Tacámul

erőteljes és erőszakos gyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Új román kurzus kezdődik január 3-án, kedden. Csütörtökön és szombaton esténként 7-8ig. Calea Victoriei 2.

Keresünk megvételre négy vagon, paszvártól-tőre alkalmas 75% bírlésű egységprimáliszet, szállítandó január 15-márc. 31-ig. Az őrös rituális felügyeletét hitközségünk adja. Ajánlatok kéretnek sürgősen: Csömönitete izr. orth. Cluj, Str. Dabalarilor No 1. alatt. 2197

Jó varrólány háshoz ajánlikozik napi 100 lejtért. Cim: Str. Londrei No 9.

Egy gyógyszerári berendezés eladó. Cim a kiadóban.

Telikabát, szövet-ruha és estélyi ruha modelljeimet mélyen le szállított árban kiárusítom Beck-szalón, Szentgyház-ucca és Bocskai tér sarok.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Szzerda: Carmen. (Petre Băicavvel Don José szerepében.
Pénteken szünet.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

A Péntek esti sorolással egybekötött kabaré-előadás szilveszter estején olyan meglepetéssel szolgál a színház, melyet mindenki erőmmel fog fogadni. Gárdog és változatos kabaréelőadás lesz. A kabaré keretében sorolás is lesz s a nyerek ott a helyszínen átvethetik a tárgyakat, többek közt tiz méhert. A sorolásra a megváltott jegy szolgál sor-jegyként.

Újév délutáni kabaré. Szombaton délután 5-kor igen gazdag kabaré-előadás lesz, melyen fellépnek Schimay-k. Hogy mindenki számára emlékeztetés tegye első előadását, a színház úgy határozott, hogy mindenki, aki erre a délutáni előadásra megváltja jegyét, jogot szerzett arra, hogy január hó folyamán bármely hétköznapi esti előadásra ingyen jegyet kapjon. Hogy melyik előadásra — az kiemeltek listáján — az ingyen jegyet lehet váltani.

Heti műsor

Kedd: Menekülő asszony. (Újdonság erőszór. Premier-éret 35 szám. Sorozatszám 206.)

Szerda: Menekülő asszony. (2. szor. Napi tértet 33. szám B. Sorozatszám 207.)

Csütörtök: Gál B. ba. (Lengyel Irén fellépésével. Napi bérlet 34. szám A. Sorozatszám 208.)

Pénteken 8 kor: Szilveszteri kabaré és nagy énekes táncos-revű Schimay Harmonyfour fellépésével. Sorolással. Minden megváltott jegy egyszeresmind sorjegyként szolgál. Kisorolásra kerül többek között tiz darab újévi malac, melyeket a nyerek azonnal átvethetnek. Napi bérlet 34. szám B. Sorozatszám 209.

Szombaton 5 órakor: Újévi kabaré és nagy énekes táncos-revű Schimay Harmony Four új műsorával. Sorolással. Minden megváltott jegy feljogosítja a nézőt arra, hogy birtokában maradt feljegyzések felmutatása ellenében január hó folyamán valamelyik tetszése szerinti esti előadásra egy ingyen jegyet igényeljen. (Sorozatszám 210.)

Szombaton 8 órakor: Cirkuszhercegnő (Bérletszámban. Sorozat 211.)

Vasárnap 4 órakor: Cirkuszhercegnő (Rendes hely-árak. Sorozat 212.)

Vasárnap 8 kor: Annabál (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ináczszal. Napibérlet 35. szám B. Sorozat 213.)

Fabrica de mobile de fer si alamă si articole in masse mari de fer.
Eisen-Messingmübel u. Eisenmassenartikel Fabrik
Vas-rezbutor és vastömegcikkek gyára
Gyárt vas- és rézbutort, fakeretű és vaskeretű sodronyt, kórházberendezést és kertü butorokat. Aladó nagy raktár.
Timisoara, III. Piața Biseritei No 2.
Telefon 18-31.

Déri szücs Cluj
Str. Memorandului 3.

Legrégibb
Legmegbízhatóbb
Legmodernebb

Telefon 12-12.

Szerkesztőség és adóhivatal:

Kolozsvár, St. Ba. 10. (Brassay-utca)

Telefon: 177, 223 és 1047

1926. december 28

Forradalom

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír

Legutóbbi hír